

A Ny fahamarinana fotopotorina:

❖ Fotoam-panenjehana.

- Ambara amin'ny fomba telo samihafa ny vanim-potoanan'ny fanenjehana: “fetr'andro iray sy ny fetr'andro roa ary ny antsasaky ny fetr'andro” (Dan. 7:25; 12:7; Apok. 12:14); 1260 andro (Apok. 11:3; 12:6); 42 volana (Apok. 11:2; 13:5). Manondro fe-potoana iray ihany ireo voambolana rehetra ireo: 1260 andro.
- Raha manaraka ny fitsipika “andro ray taona iray” (Ez. 4:6; Nom. 14:34), dia maharitra 1260 taona eo amin'ny tantara io fe-potoana fanenjehana io: 538 - 1798.
- Araka ny faminiana, dia nanomana toerana hanampiana ny fiangonana mahatoky Andriamanitra: ny tany efitra, izany hoe toerana zara raha nisy mponina (Apok. 12:6, 14).
- Nahita fialofana tao amin'ny fitiavany sy ny fiahiany ireo mpino mahatoky nijoro niaro ny fahamarinana nandritra ireo fotoan-tsarotra sy fanenjehana (Sal. 46:1-3).

❖ Fahatokiana anaty fanenjehana.

- Rehefa nahazo fahefana ara-politika ny Eglizy Romana, dia nanomboka nampiasa izany fahefany izany izy hitakiana ny fanarahan'ny olona rehetra ireo fitsipika ara-pivavahana novolavolainy, izay maro amin'ireny no voaolana.
- Mba hisakanana ny vahoaka tsy hikomy amin'ny fahefany, dia nalainy tamin'izy ireo ny zava-tsarobidy indrindra: Ny Tenin'Andriamanitra.
- Nefa nitsangana ireo mahatoky izay, notarihin'ny fampianarana ara-baiboly sy nanaraka ny torohevitr'i Joda, ka niady mafy hiaro ny finoany (Joda 1:3).

B Ny fiarovana ny fahamarinana:

❖ Mizara ny Baiboly: ny Vaudois.

- Pierre Valdo (1140-1218), mpandraharaha mpanankarena frantsay iray izay nahafoy ny harenany hitoriana an'i Kristy, no nanangana ny vondrona “Mahantra avy any Lyon”, fantatra amin'ny anarana hoe “Vaudois.”
- Inona no mampiavaka ny Vaudois?
 - (1) Izy ireo no voalohany nanana ny Baiboly tamin'ny fiteniny (hatramin'izay, dia tamin'ny teny latinina, grika na hebreo ihany no nisy).
 - (2) Koa satria boky voarara izy io, dia tany anaty lava-bato, niafina ireo mpanohana an'ny Papa izay nanao fahirano azy ireo no nandikany azy.
 - (3) Nitondra ampahany tamin'ny Soratra Masina niaraka taminy foana izy ireo, izay tamin'ny fotoana mety, dia nozarainy tamin'ny hafa, ka nanomezany fanantenana sy fampaherezana azy ireo ao amin'ny Tompo.
 - (4) Nitahiry ny fahamarinan'ny Baiboly izay fantany nandritra ny taonjato maro izy ireo. Fantatra noho ny fahatokiany sy ny fanoloran-tenany izy ireo.
 - (5) Tanàna iray manontolo no niova fo tany atsimon'i Frantsa sy tany avaratr'i Italia: Piémont.
 - (6) Ny ankamaroan'ireo tanàna ireo dia noravan'ny fitondran'ny Papa, ary naripaka ny mponina tao.

❖ Kintan'ny fanavaozana ara-pivavahana: John Wycliffe.

- John Wycliffe (1324-1384) dia nandany ny androatokom-piainany tamin'ny fandikana ny Baiboly ho amin'ny teny Anglisy. Inona no nanosika azy hanao izany? Antony roa: Nanova azy tamin'ny alalan'ny Teny i Kristy; ary faniriana hizara ny fitiavan'i Kristy amin'ny hafa.
- Mazava ho azy fa nitondra fifandirana taminy sy ny Fiangonana ofisialy izany. Noho ny fifandraisany tamin'ireo tompon'andraikitra ambony tany Angletera dia tsy tratry ny fahafatesana teo am-pelatanan'ny Fiangonana i John.
- Nodorana ny nofon'ilay mpanavao fivavahana tamin'ny 1428, ary natsipy teny amin'ny renirano ny lavenony. Nanjary mariky ny lova navelany ny lavenony naparitaka.

- Tonga hatrany Bohême ny fahazavana kelin’ny fahamarinana izay nampirehetin’i John Wycliffe, ka noraisin’i John Hus ho lovany. Tamin’izany fomba izany no nisokafan’ny lalana ho an’ny fahamarinana mandra-pahatongan’ny fanavaozana ara-pivavahana. Niposaka nihanazava ny andro.

❖ **Hatanjahir’ny finoana: John Huss sy ireo hafa.**

- Taorian’i John Wycliffe dia nisy mpanavao ara-pivavahana hafa nitsangana:
 - (1) John Huss (1370-1415)
 - (2) Jérôme (1360-1416)
 - (3) Tyndale (1494-1536)
 - (4) Hugh Latimer (1490-1555)
- Inona no nahatonga azy ireo hanana herim-po hitondra fanavaozana sy hiatrika olana ary fahafatesana?
 - (1) Nino ny teny fikasan’i Kristy izy ireo
 - (2) Ampy ho azy ireo handresena ny fitsapana ny herin’i Kristy
 - (3) Nahita fifaliana tamin’ny fandraisana anjara tamin’ny fijalian’i Kristy izy ireo
 - (4) Fijoroana ho vavolombelona mizinezina tamin’izao tontolo izao ny fahatokian’izy ireo
 - (5) Nijery ny tany ambadikin’ny anio izy ireo, dia ilay ho avy be voninahitra
 - (6) Fantatr’izy ireo fa fahavalo resy ny fahafatesana
 - (7) Nifikitra mafy tamin’ny teny fikasan’ny Tenin’Andriamanitra izy ireo
- Nampidirina am-ponja ary nodorona velona teo ambony kitay i John Hus. Tao am-ponja no nanoratany: “Endrey ny famindram-pon’Andriamanitra tamiko, ary endrey ny nanohanany ahy.”
- Tahaka ny nanohanany ny teny fikasan’Andriamanitra ny olony tamin’ny lasa no anohanany antsika koa amin’izao fotoana izao.